

NÁMĚSTÍ JAKO MÍSTO PRO SETKÁVÁNÍ

Náměstí vytyčili už sázavští mniši, když zde zakládali v roce 1134 baziliku a hospic pro odpočívající poutníky. Bylo od středověku místem trhů, poutí, oslav a také místem pro vzdělávání a kulturu.

Také dnes náměstí dominuje barokní kostel Narození Panny Marie. Působil zde vlastenecký kněz a učitel **VOJTĚCH VILÉM KRAMERIUS**, syn známého nakladatele Václava Matěje Krameria. Jeho zásluhou byla na náměstí zřízena škola a knihovna.

Jak se Mnichovice rozrůstaly, bylo tu vždy daleko víc dětí, než se mohlo vejít do školních lavic. První škola byla na faře, nejstarší samostatná budova školy byla postavena za kostelem. Když ale roku 1746 vyhořela, začalo se učit po chalupách. Dnešní budova staré školy pochází z roku 1861. V polovině 20. století ale přestala opět stačit a děti se přestěhovaly do nové budovy v Bezručově ulici.

Výsadba lip na náměstí v roce 1898 (k 50. výročí vlády císaře Františka Josefa). Lípy byly vysazovány při významných výročích (např. v roce 1919 jako připomínka vzniku republiky).

Děti si dřív užívaly čas na náměstí také odpoledne po škole. Těšily se na každoroční pouť, na trhy a v zimě na sáňkování přímo na náměstí. Učily se i venku ve školní zahradě. V domech na náměstí se zachovalými barokními štíty byly obchody, také několik cukráren a pekáren.

Náměstím při velkých deštích tekla voda balvanitou strouhou. Bylo vydlážděno až v roce 1929 a hned rok poté díky **PROF. VELENOVSKÉMU** z okrašlovacího spolku osázeno zelení. Od roku 1975 je tu vyasfaltovaná plocha, která slouží pro parkování aut. Jakou podobu mu dáme my?

„U školy byla zahrada, kde se děti učily zahradnické dovednosti. Byly tam snad všechny ovocné stromy.“
(paní Zenklová)

„Ono to nebylo jen tak sjet Bulánku na saních přes strouhy a balvany. To jsme, také na nich jezdili my čtyři kluci, pod námi létaly po kamenech jiskry a my s nadšením volali 'Pozór, jedeme!, A uježděnou Husovou ulicí na náměstí a tady kolem Freundů až k Bláhově trafice. Tenkrát totiž nejezdila auta, a tak se v Mnichovicích sáňkovalo ve všech strmějších ulicích.“
(vzpomínky Antonína Marečka)

JAK BY MĚLO NÁMĚSTÍ PODLE VÁS VYPADAT? CO BYSTE TAM RÁDI DĚLALI? KTERÉ OBCHODY NEBO SLUŽBY BYSTE TAM UVÍTALI?

Pokud není uvedeno jinak, doprovodné snímky pocházejí z archivu Muzea Říčany.

NÁMĚSTÍ JE MÍSTO, KDE SE LIDI MOHOU SETKÁVAT, SLAVIT I ODPOČÍVAT.

1. Projdi si náměstí a rozhodni se, na jakém místě bys rád/a odpočíval/a. Vysvětli proč. Místo vyznač do plánu, který sám/sama nakreslíš.

Spočítej, kolik lidí si může sednout na lavičky. Kolik je tu parkovacích míst pro auta?

3. Do mapky vyznač důležité budovy: kostel, starou školu, informační centrum a obecní úřad. Jaká další místa považuješ za důležitá a proč?

2. Představte si, že chcete dát na náměstí stánek na trzích nebo školní slavnosti. Rozdělte se do skupin. Každá skupina vyměří a nakreslí křídou, kam by umístila svůj stánek. Můžete si vyzkoušet uspořádat stánky do plochy jednoho aru a dát si přitom pozor na pravé úhly podle návodu na **UČÍME SE VENKU**.

TIP: Na náměstí dříve stály budovy, které tu dnes nenajdeme, protože byly strženy, nebo zcela přestavěny. V budově pivovaru a Panské hospody (dnes obchodní dům Mníchovka) se hrálo ochotnické divadlo, vzpomínky na ně najdete na **HISTORICKÉ INTERAKTIVNÍ MAPĚ**. Najdi domy, které podle tebe vypadají stejně jako před 100 lety.

KTERÉ SLUŽBY NEBO PROSTORY VÁM NA NÁMĚSTÍ DNES CHYBÍ A UVÍTALI BYSTE JE?

V pivovaru Joe Šmejkal se hrálo loutkové divadlo pro děti.

1. MĚSTSKÝ TEPELNÝ OSTROV V MNICHOVICÍCH?

Změř teplotu za slunečného dne na čtyřech různých místech na náměstí. Vyber místa s různým povrchem. Pokud to bude na otevřeném prostranství, umísti teploměr pod stříšku (vyrobti stříšku můžeš například z krabice), abychom porovnávali teplotu vzduchu ve stínu. Porovnej, kde je teplota nejnižší a kde nejvyšší.

Za slunečného dne můžeš porovnat rychlost vsakování a odpařování stejného množství vody na různém povrchu.

2. JAK SE ADAPTOVAT NA ZMĚNY KLIMATU?

Zakřížkuj v tabulce, zda opatření...

Číslo ve tvém plánu	Opatření	Pomáhají předcházet příčinám změn klimatu (emisím uhlíku do ovzduší)	Snižují dopady změn klimatu (adaptace)
1	Zasakovací dlažba		X
2	Vzrostlé stromy		
	Trvalkové záhony		
	Veřejná doprava		
	Zelené střechy		
	Zelené fasády		
	Solární panely		
	Podzemní nádrže na dešťovou vodu		

NAVRHNI, KAM BYS OPATŘENÍ NA NÁMĚSTÍ NEBO JEHO OKOLÍ UMÍSTIL/A. OČISLUJ A ZAKRESLI OPATŘENÍ DO PLÁNKU NÁMĚSTÍ.

Podívej se na vizualizaci **ULICE BUDOUCNOSTI** na YT kanál Muzea Říčany. Zapiš si, která opatření by mohla podle tebe pomoci v Mníchovicích snížit emise oxidu uhličitého nebo přizpůsobit se dopadům změny klimatu.

3. MLADÍ CHRÁNÍ KLIMA

Rozdělte se do skupin. Vymyslete a obhajte, proč investovat úsilí právě do vašeho opatření.

Obhajte:

- přínos projektu pro snížení emisí nebo pro adaptaci na změnu klimatu
- kdo bude opatření využívat (děti, senioři, rodiče, stromy, ptáci, hmyz...)
- co je nutné pro to udělat/změnit
- co dalšího můžeme udělat, co s tím souvisí

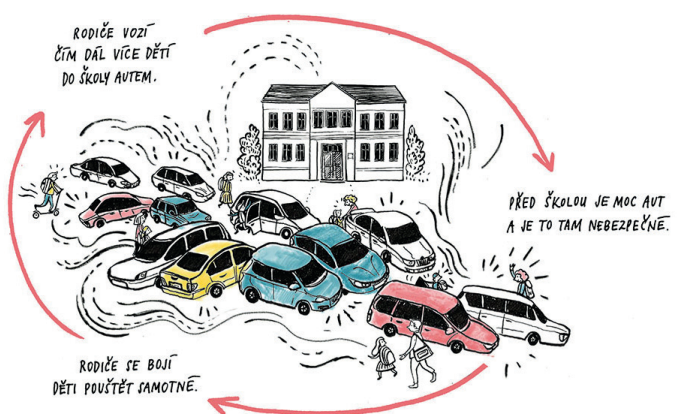
Vylosujte si projekt:

- > zorganizovat pro školu nebo třídu Den bez aut, květnovou výzvu **DO PRÁCE/DO ŠKOLY NA KOLE** nebo vlastní výzvu podle vzoru
- > zasadit nebo pečovat o strom (např. pravidelnou závliskou vodou zachycenou po umytí rukou, viz **ZALEJME.CZ**)
- > zelené fasády – přesvědčit majitele domů nebo vysadit a pečovat o popínavé rostliny před školou
- > mlžítka nebo dešťový biotop s dočasným potokem
- > zorganizovat ve škole akci proti plýtvání potravinami a k podpoře využívání potravin od lokálních pěstitelů nebo výrobců

Dešťová voda ze střech nebo zpevněných ploch může být svedena do dočasného potoka a vsakovat se v dešťovém biotopu jako v atriu 3. ZŠ u Říčanského lesa v Říčanech.

K cestě do školy bez aut můžete motivovat celou školu jeden den v roce – Den bez aut (22. 9.), nebo klidně celý měsíc – např. květen. Pomohou k tomu atraktivní ceny jako vstupenky na laser game nebo do trampolínového parku (**ZELENÉ CESTY DO ŠKOLY**).

Zdroj:
Pěšky městem

TIP: Také vy můžete podat skutečný návrh do participativního rozpočtování **PRO MNICHOVICE**. V pravidlech stojí, že nezáleží na věku podavatele. Musíte jen sehnat podpisy 15 obyvatel ve věku min. 16 let. Právě trvalkové záhony na náměstí byly díky tomuto hlasování realizovány. **MLŽÍTKO** pro osvěžení v letním horku zatím schváleno nebylo.